

PRELUNGIREA ȘI REPUNEREA ÎN TERMENUL DE PROCEDURĂ CIVILĂ

Alexandru PRISAC,
doctor în dr., lector universitar, USEM

SUMMARY

In this article we analyzed the extension and reinstatement in term of procedure in the Civil Procedure Code of the Republic of Moldova. We highlighted certain aspects of art. 115 and 116 of the CPC and judicial errors committed in settling claims regarding extension and reinstatement in term of procedure.

We also identified certain imperfections allowed by the legislature in regulating extension in term of procedure, which blur the demarcation of the institutions the reinstatement in the term of procedure.

Keywords: extension, reinstatement, term, procedure, legal.

REZUMAT

În acest articol am făcut o analiză a instituției prelungirii și repunerii în termenul de procedură în Codul de procedură civilă al Republicii Moldova. Am evidențiat anumite aspecte privind aplicarea prevederilor art. 115 și 116 din CPC și erorile judiciare comise la soluționarea cererilor privind prelungirea și repunerea în termenul de procedură.

De asemenea, au fost identificate anumite imperfecțiuni admise de legiuitor în reglementarea prelungirii termenului de procedură, care face o neclaritate în delimitarea acestei instituții de repunerea în termenul de procedură.

Cuvinte cheie: prelungire, repunere, termen, procedură, legal.

Introducere. Prelungirea și repunerea în termenul de procedură sunt niște mijloace legale specifice formei procesuale de apărare a drepturilor civile în privința impunerii unor aspecte ale temporalității. Însă aplicarea lor implică îndeplinirea unor condiții prevăzute expres de lege, care nu trebuie să fie doar unele iluzorii. Or, forma procesuală de apărare a drepturilor civile impune reglementarea normativă a fiecărui aspect de procedură neîmpiedicată de interpretarea ambiguă a legislației.

În practica judiciară în unele cazuri când instanțele naționale au refuzat în prelungirea termenului de procedură pe motiv că legislația procesuală nu prevede aplicarea acestei instituții în privința unor situații. În alte cauze instanțele de judecată resping cererile participanților la proces de prelungire a termenului de procedură din motivul nerespectării unor condiții, care se impun față de repunerea în termenul de procedură, dar nu și în privința prelungirii lor. Pornind de la cele relatate se impune a cerceta pre-

lungirea și repunerea în termenul de procedură în lumina Codului de procedură civilă al Republicii Moldova [2].

Metode aplicate și materiale utilizate. Rezultatele lucrării au fost obținute în urma utilizării următoarelor metode de cunoaștere: sinteza, analiza și comparația. Cea din urmă a contribuit la evidențierea modalității reglementării prelungirii și repunerii în termenul de procedură în Codurile de procedură civilă a altor state.

Rezultatele obținute și discuții. Potrivit art. 115 din CPC „la cererea participanților la proces, instanța judecătorească (judecătorul) poate prelungi termenul de procedură”. În vederea explicării conținutului acestor dispoziții legale este de remarcat că acestea comportă o lacună referitor la diferențierea prelungirii termenului de procedură față de repunerea în termenul de procedură. Reglementări mai exacte, în ceea ce privește delimitarea prelungirii termenului de procedură față de repunerea în termen, erau prevăzute în Codul de procedură civilă adop-

tat la 26 decembrie 1964 (art. 113, art. 114). Dacă termenul de procedură era stabilit de instanța de judecată, atunci putea fi prelungit de instanța de judecată. Însă, dacă termenul de procedură era stabilit de lege, atunci persoana interesată putea fi repusă în termen.

Dat fiind faptul existenței acestor reglementări procesuale urmează să evidențiem alte criterii de delimitare a instituției prelungirii termenului de procedură în raport cu repunerea în termen.

În literatura de specialitate s-a menționat în sensul deosebirii față repunerea în termen că prelungirea termenului de procedură poate avea loc numai în cazul în care persoana interesată depune cererea de prelungire a termenului procedural pînă la expirarea acestui termen [3, p. 151]. Însă prevederile art. 115 din CPC nu stipulează în mod expres dacă cererea de prelungire a termenului de procedură se depune numai pînă a expira termenul de procedură sau și după omiterea lui. Din acest motiv criteriul respectiv nu poate fi pus la baza diferențierii acestor două instituții, iar cererea de prelungire

a termenului de procedură poate fi depusă pînă și după expirarea acestuia.

O diferențiere care este făcută în doctrina procesuală este că la prelungirea termenului de procedură se stabilește un nou termen [4, p. 276], iar la repunerea în termen instanța de judecată doar recunoaște existența dreptului de a îndeplini actele de procedură de persoana interesată. Opinia enunțată este cea mai potrivită diferențiere a acestor două instituții în legislația procesuală a Republicii Moldova.

Pornind de la cele menționate mai sus definim prelungirea termenului procedural ca fiind stabilirea de către instanța de judecată a unui nou termen pe motive recunoscute de instanța de judecată ca fiind întemeiate cînd termenul de procedură pentru îndeplinirea lui a fost omis.

Prevederile art. 115 din CPC nu stipulează dacă prelungirea termenului se aplică în privința termenelor judiciare sau legale, totuși, prin esența acestei instituții este corect să se aplice mai mult în privința termenelor stabilite de instanța de judecată. În vederea explicării prelungirii termenului de procedură menționăm următorul exemplu: la depunerea cererii de apel apelantul nu a achitat taxa de stat, însă a solicitat scutirea de plata taxei de stat. Instanța de apel a respins cererea de scutire a plății taxei de stat și a dispus prin încheiere a nu se da curs cererii de apel, acordînd apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor. Termenul pentru achitarea plății taxei de stat a fost stabilit pînă la data de 20 noiembrie 2017. La data de 20 noiembrie 2017 apelantul a solicitat prelungirea termenului stabilit de instanța de apel pentru achitarea taxei de stat dat

fiind faptul că de mult timp nu a fost angajat în cîmpul muncii, iar la momentul actual este salariat și primul său salariu îl va primi începînd cu data de 01 noiembrie 2017. În acest caz instanța de apel poate prelungi termenul de achitare a taxei de stat pînă la data cînd apelantul își va ridica salariul în vederea achitării taxei de stat.

Dat fiind faptul că termenele de procedură stabilite de instanța de judecată pot fi adresate atît participanților la proces, cît și persoanelor care contribuie la înfăptuirea justiției, cererea de prelungire a termenului de procedură poate fi depusă de ambele categorii de subiecți procesuali. Aceasta se depune la instanța de judecată care examinează procesul în legătură cu care urmează a fi îndeplinit actul de procedură în termenul omis. În cerere persoana interesată urmează a indica motivul întemeiat al omiterii termenului pentru îndeplinirea actului de procedură, cum ar fi: boala solicitantului sau a apropiaților săi, aflarea în deplasare de serviciu, imposibilitate temporară de a achita taxa de stat etc.

Dacă cererea de repunere în termen se examinează în ședința de judecată (art. 116 alin. (2) din CPC), atunci cererea de prelungire a termenului procedural se examinează fără a avea loc ședința de judecată. Totuși dacă cererea se înaintează nemijlocit în ședința de judecată sau imediat anterior petrecerii acesteia, legea procesuală nu interzice instanței de judecată de a o examina în ședința de judecată. Concluzia dată o deducem din aceea că prevederile art. 115 din CPC nu stipulează ordinea de examinare a cererii de prelungire a termenului de procedură. Încheierea judecătorească privind prelungirea termenului de procedură

nu poate fi contestată separat cu recurs, ci numai odată cu fondul pricinii. În încheiere instanța de judecată va indica actul de procedură ce urmează a fi îndeplinit în legătură cu prelungirea termenului, precum și intervalul de timp a noului termen.

Deoarece dispozițiile art. 115 din CPC nu limitează numărul total al prelungirilor termenului de procedură, instanța de judecată poate dispune de mai multe ori prelungirea acestuia, cu respectarea condiției de a exista motive întemeiate.

De asemenea, art. 115 din CPC nu interzice prelungirea unor categorii de termeni de procedură. Totuși unele norme prevăzute de Codul de procedură civilă interzic prelungirea termenelor procedurale. Majoritatea se referă la termenele de decădere (termenul de 30 de zile de redactare a hotărîrii integrale (art. 236 alin. (5) din CPC); termenul de declarare a recursului asupra actelor de dispoziție ale curților de apel, care este de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau deciziei integrale (art. 434 alin. (2) din CPC). Totuși legiuitorul ar fi oportun să prevadă că prelungirea termenului nu se aplică în privința termenelor procedurale stabilite de lege.

Repunerea în termenul de procedură omis reprezintă recunoașterea de către instanța de judecată a existenței dreptului la îndeplinirea actelor procedurale corespunzătoare, care a fost pierdut în rezultatul omiterii de către persoana interesată a termenului de procedură ce a fost stabilit pentru îndeplinirea lui, din motive recunoscute de instanța de judecată ca fiind întemeiate [3, p. 166-167]. Repunerea în termenul de procedură este admisă de legiuitor în scopul acordării protecției titu-

larului dreptul de a îndeplini actul de procedură. Persoana poate fi repusă în termenul de procedură numai dacă există motive întemeiate de omitere. Sunt întemeiate motivele de omitere a termenului de procedură dacă sunt întrunite următoarele două condiții:

- omiterea termenului de procedură să fie din cauza unor circumstanțe obiective neimputabile persoanei interesate. În unele cazuri instanței de judecată îi pot fi imputabile motivele omiterii termenului de procedură. Astfel, va constitui motiv întemeiat de repunere în termenul de declarare a recursului (art. 425 din CPC), dacă instanța de judecată nu a expediat în termen încheierea judecătorească contestată persoanei ce a lipsit la pronunțarea ei.

- circumstanțele obiective au putut împiedica în mod real titularului dreptul de a îndeplini actul de procedură. Motivele întemeiate de repunere în termen pot fi: boala persoanei interesate sau a apropiaților săi; decesul persoanei apropiate; aflarea persoanei interesate peste hotarele țării fapt ce a împiedicat-o de a afla despre începutul termenului de procedură; deplasare în interes de serviciu; participarea la anumite activități ce nu suferă amânare, necomunicarea în termenul stabilit a actelor procedurale etc.

Nu este admisă repunerea în termenul de procedură în privința termenelor de decădere. Termen de decădere este termenul în care persoanele sunt obligate să-și exercite dreptul la efectuarea unui act procedural, sub sancțiunea încetării acestui drept. (de exemplu: art. 236 alin. (5), art. 434 alin. (2) din CPC).

Cererea de repunere în termen se depune la instanța judecătorească care efectuează actul de proce-

dură. De exemplu, cererea de repunere în termenul de înaintare a cererii de anulare a încheierii privind scoaterea cererii de pe rol se depune la instanța de judecată care a emis încheiere de scoatere a cererii de pe rol (art. 268 alin. (4) din CPC). Este de remarcat în situația omiterii termenului de declarare a apelului sau a recursului asupra încheierilor judecătorești, cerința privind repunerea în termen, din punct de vedere a formei scrise, poate să se conțină în aceeași cerere de apel sau recurs, care este depusă la instanța de judecată a cărei hotărâre sau încheiere se atacă (art. 364 alin. (1) din CPC, art. 426 alin. (1) din CPC). În acest caz cererea de repunere în termen este depusă la o altă instanță de judecată decât cea care efectuează actul de procedură.

La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Aceste probe pot fi înscrisurile ce confirmă circumstanțele obiective care au împiedicat persoana de a îndeplini în termen actul de procedură: certificat de concediu medical, actul eliberat de angajator care confirmă deplasarea în interes de serviciu; copia pașaportului cu ștampila de trecere a frontierei de stat; certificatul de naștere al copilului nou-născut; copia plicului cu sigiliul oficiului poștal etc.

O condiție a repunerii în termen este: persoana interesată concomitent cu depunerea cererii de repunere în termen să îndeplinească actele de procedură pe care nu le-a efectuat în termen. Alin. (3) al din art. 116 CPC enumeră neexhaustiv îndeplinirea următoarelor acte de procedură: să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc. De exemplu, pentru a fi repusă în termenul de declarare

a recursului împotriva încheierii judecătorești, persoana interesată concomitent cu depunerea cererii de repunere în termen va depune și cererea de recurs.

Cererea de repunere în termen se examinează în ședință de judecată. Din acest considerent legea procesuală oferă toate garanțiile procesuale participanților la proces privind participarea lor în ședință de judecată. Astfel, participanților la proces li se comunică locul, data și ora ședinței. Neprezentarea lor însă nu împiedică soluționarea repunerii în termen.

Alin. (4) din art. 116 CPC stipulează o altă condiție care trebuie respectată la repunerea persoanei în termenul de procedură: repunerea în termen poate fi dispusă în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură. Regula dată este instituită în vederea determinării persoanei interesate de a acționa prompt din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură și de a cere repunerea în termen. Dat fiind faptul că termenul de 30 de zile apropie momentul de depunere a cererii de repunere în termen, de cel al producerii împrejurărilor care au împiedicat persoana de a îndeplini actele de procedură în termen, regula prevăzută de art. 116 alin. (4) din CPC sporește posibilitatea aprecierii cu certitudine a temeiniciei motivelor de repunere în termen.

La determinarea începutului desfășurării termenului de 30 zile urmează să menționăm cele două momente des utilizate și în alte ra-

muri de drept [1, p. 2538]. Astfel, alin. (4) art. 116 stabilește două momente ale începutului desfășurării termenului de 30 de zile. Un *moment subiectiv*, constând în data la care persoana îndreptățită a luat cunoștință efectiv de încetarea motivelor care justificau repunerea în termen și un *moment obiectiv*, constând în data în care persoana interesată trebuia să cunoască încetarea motivelor temeinice care îndreptățeau repunerea în termen. De exemplu, termenul de 15 de zile de declarare a recursului asupra încheierii judecătorești a început a se desfășura la data de 15 martie 2017. În perioada 15 martie 2017 – 20 aprilie 2017 persoana interesată a fost grav bolnav. De la data de 20 aprilie 2017 începe decurgerea termenului de 30 de zile în care recurentul trebuie să depună cerere de repunere în termen.

Art. 116 alin. (4) din CPC prevede o excepție de la regula prevăzută în art. 111 alin. (3) din CPC privind începutul decurgerii termenelor de procedură. Astfel, termenul de 30 zile începere a decurge nu din ziua imediat următoare în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură, ci din ziua în care a cunoscut de aceste circumstanțe.

Apreciem critic unele din explicațiile menționate în Recomandarea Curții Supreme de Justiție nr. 76 din 04.05.2016 „Cu privire la modul de aplicare a art. 116 alin. (4) CPC”. Curtea Supremă de Justiție recomandă ca instanțele de judecată să aplice prevederile art. 116 alin. (4) din CPC numai în privința repunerii în termenul de *prescripție extinctivă*, deoarece are un conținut

identic cu norma prevăzută în art. 279 din Codul civil al RM. Însă art. 116 alin. (4) din CPC prevede implicit în ultimele cuvinte ale redacției textului că această normă se aplică în privința termenului de procedură, dar nu în privința altor termene a dreptului material. Chiar dacă în prevederile art. 116 alin. (4) se utilizează sintagma „partea și-a exercitat dreptul la acțiune”, inadvertență respectivă admisă de legiuitor privind exprimarea ideii de a reglementa posibilitatea persoanei interesate de a depune cererea de repunere în termen, nu trebuie de a fi interpretată extensiv până a considera că în Capitolul IX din CPC „Termenele de procedură”, legiuitorul a reglementat și repunerea în termenele de procedură în dreptul material. Pentru a ne susține poziția menționăm cu titlu de exemplu că în art. 186 alin. (2) din Codul de procedură civilă al României de asemenea este prevăzut un termen (15 zile) pe parcursul căruia persoana interesată trebuie să depună cererea de repunere în termenul de procedură. Această regulă se aplică la repunerea în termenul de procedură omis de persoana interesată, dar nu în privința repunerii în termenele de drept material cum ar fi termenul de prescripție extinctivă.

Concluzie. Se impune ca legiuitorul moldav să înlăture imperfecțiunile admise în dispozițiile art. 115 din CPC care generează erori judiciare și împiedică participanții la proces de a a-și exercita drepturile lor procedurale, care concomitent paralizează aplicarea instituției repunerii în termenul de procedură din cauza neindicării unor criterii clare de delimitare.

Referințe bibliografice

1. Baias Flavius-Antoniou ș.a. coordonatori. Noul Cod civil. Comentariu pe articole. București: Ed. C.H. Beck, 2012, 2734 p.
2. Codul de procedură civilă al Republicii Moldova. Nr. 225-XV din 30 mai 2003. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 12.06.2003, nr. 111-115/451.
3. Исаев Е. В. Процессуальные сроки в гражданском процессуальном и арбитражном процессуальном праве. Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Москва, 2004, 217 p.
4. Васильковский Е. В. Учебник гражданского процесса. Москва, 1914.